

پاسخ نامه اصول فقه

سوال 71

دقیق‌ترین تفاوت همین است: عام شامل همه‌ی افراد است، اما مطلق فقط یک فرد نامعین را در نظر دارد.

سوال 72

عام معمولاً با ادات عموم (مثل: «کل»، «جميع»، «كافة») آمده و بر جميع افراد دلالت می‌کند. مثل: «اکرم کل عالم» → شامل همه عالمان است.

اما مطلق، نکره در سیاق اثبات است که بی‌قید آمده و غالباً در مقام احوال و اوصاف به کار می‌رود. مثل: «أعتق رقبة» → درباره نوع خاصی از برده صحبتی نشده (مطلق است)، اما اصل موضوع «احوال» برده است، نه شخص خاص.

سوال 73

در اصول فقه، وقتی عام و مطلق با هم تعارض کنند
(یعنی هر دو بدون قرینه بیایند و با هم ناسازگار
باشند)، عام مقدم می‌شود، زیرا:

ظهور عام در شمول و افراد، قوی‌تر از اطلاق مطلق
است.

مطلق برای دلالت نیاز به عدم قرینه دارد؛ در حالی که
عام با ادات عموم دلالت قوی‌تری دارد.

سوال 74 

چون انصراف به مورد خاص، یکی از موانع اطلاق و
مانع از اجرای مقدمات حکمت است.

سوال 75 

چون وجود قدر متیقن (یتیم صغیر) مانع اجرای اطلاق
می‌شود، مگر خلافش ثابت شود.

سوال 76

چون وقتی لفظ چند معنا دارد و قرینه‌ای برای ترجیح نیست، اجمال به وجود می‌آید.

سوال 77

چون در این حالت، شهرت عرفی باعث رفع اجمال می‌شود.

سوال 78

نص یعنی لفظی که معنایش روشن و قطعی است و هیچ احتمالی در خلاف آن وجود ندارد.

سوال 79

متشابه، لفظی است که بیش از یک معنی دارد و بدون دلیل یا قرینه نمی‌توان مقصود دقیق شارع را فهمید. بنابراین باید به کمک آیات یا روایات دیگر یا شرایط،

معنی درست آن را مشخص کرد. این تفاوت با لفظ
مبین است که معنی‌اش واضح و روشن است.

سوال 80 

لفظ محکم، لفظی است که معنی‌اش کاملاً روشن و
بدون ابهام است. در فهم آن هیچ چندمعنایی وجود
ندارد و نیازی به دلیل یا قرینه برای تعیین مقصود
نیست. این نوع الفاظ پایه و اساس استنباط در اصول
فقه محسوب می‌شوند.